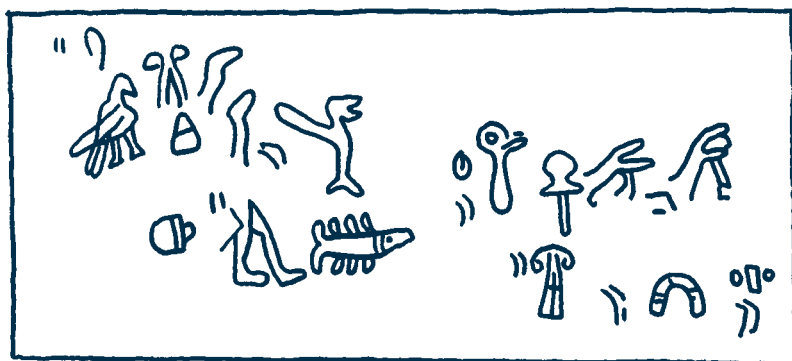

UTRWALANIE MOWY

Pismo w sensie rzeczywistego utrwalania myśli i wypowiedzi należy właściwie za takie uważać dopiero od momentu, gdy rysunki albo znaki powstawały w bezpośrednim związku z wypowiedzianymi sylabami, słowami albo także wyobrażeniami zdania.

Pierwszego wczesnohistorycznego «pisarza» wyobrażamy sobie w piątym tysiącleciu przed Chrystusem, na terenie Środkowego Wschodu. Za pomocą tak zwanych piktogramów przedstawiał on schematycznie przedmioty, daty, zda-

Wczesne pismo
hetyckie,
ok. 4000 lat p.n.e.

rzenia. Naprawdę zaczął pisać od chwili, gdy podążając za tokiem myśli spróbował porządkować znaki, umieszczać je w rzędach – poziomo obok siebie, lub w pionie jedno pod drugim. Tak stopniowo powstawały szeregi znaków, które przez nieustanne powtarzanie rozwinęły się w nieprzerwany do dzisiaj ciąg różnych kultur pisma.

Dwie drogi rozwoju

Podstawą, a właściwie źródłem wszystkich pism, które powstały na drodze normalnego rozwoju są z pewnością pisma obrazkowe. Studiowanie długotrwałych procesów przetwarzania form zmierzających do coraz to doskonalszego graficznego utrwalania języka pozwala wyróżnić dwie zasadnicze kategorie.

«Niezmiennie» pisma obrazkowe

Za takie uważamy pisma, które nawet przez stulecia nie doznały większych przełomowych zmian, ponieważ ich znaki pozostały w stadium obrazów, choćby i stylizowanych. Żywym dowodem na to jest pismo chińskie. Na przykład pokazany tu znak wyobrażający konia jest w swej archaicznej formie łatwo rozpoznawalny. Sama forma wprawdzie później